

Elämässä

Kela®

Opas Kelan tukiin ja palveluihin

2019

4

OPISKELU, TYÖ & TOIMEENTULO

Matalan kynnyksen kuntoutusta nuorille

16

ELÄKKEELLÄ

Kelan eläkkeiden maksupäivät

10

TERVEYS

Mukana Kelan korvaamalla taksimatalla

18

KOTI & PERHE

Lisää isyysrahaa monikkoperheille

8 ”Pitää itse etsiä tie, joka auttaa oppimaan.”

TUNNETKO ETUUDEN?

Lääkkeiden vuotuinen omavastuu eli lääkekatto on tänä vuonna

572€

Muista ilmoittaa Kelaan elämäntilanteesi muutoksista. Lue lisää: kela.fi/muutostilanne

Nuotti-valmennus.....	4
Ajassa.....	6
Kolme vuotta kotoutumista.....	8
Kelan korvaamat taksimatkat.....	10

KELAN ETUUDET

Terveys.....	12
Eläkkeellä.....	16
Koti & perhe.....	18
Opiskelu & työ.....	21

Maksupäivät eläkeläisille.....	16
5 kysymystä sosiaaliturvasta.....	23

ELÄMÄSSÄ 2019

Julkaisija

Kansaneläkelaitos
Viestintä
PL 450, 00101 Helsinki
toimitus@kela.fi

Jakelu

Opasta jaetaan muun muassa Kelan palvelupisteissä. Opasta voi tilata jaettavaksi 20 tai 50 kappaleen nipuissa osoitteesta lomakevarasto@kela.fi.

Näkövammaiset voivat tilata Elämässä-oppaan äänilehtenä Näkövammaisten liitosta: lehtitilaus@nkl.fi.

Kannen kuva: Mikko Lehtimäki

Kela|Fpa ^{fi}

Elämässä.fi -verkkolehti antaa puheenvuoron asiakkaalle

Oletko jo tutustunut Elämässä.fi-verkkolehteen, jossa asiakkaamme pääsevät itse kertomaan Kelan etuuksista ja palveluista? Verkkolehdestä julkaistaan myös erilaisia käytännön vinkkejä asiointiin tueksi.

Nähdään verkossa!
www.elamassa.fi

Kela

Pääjohtajana saan säännöllisesti palautetta Kelan asiakkailta. Yksi keskeisistä aiheista on ikäihmisten asioiminen Kelan kanssa. Minulle muistutetaan, että kaikki eivät osaa tai voi asioida verkossa.

Digitalisaatiosta ja julkisista verkkopalveluista puhutaan paljon. Keskusteluissa tuntuu unohtuvan se, kuinka paljon Kelassa palvelaan edelleen henkilökohtaisesti. Joka päivä Kela palvelee kymmeniä tuhansia asiakkaita kasvokkain. Koko viime vuoden aikana palvelupisteissä palveltiin 2,4 miljoonaa asiakasta ja puhelimesta 1,9 miljoonaa.

Henkilökohtaista palvelua saa tänään ja huomenna. Yksi mahdollisuus on asiointi ajanvarauksella, jolloin saat Kelan palvelut puhelimitse kotiisi tai palvelupisteeseen sinulle sopivalla hetkellä. Myös tällä Elämässä-oppaalla haluamme tavoittaa ne asiakkaat, joita emme verkon kautta tavoita.

Kelan tavoitteena on erinomainen asiakaskokemus kaikissa elämäntilanteissa. Se tarkoittaa, että meidän pitää kehittää palvelua kaikissa asiointikanavissa. Kelan on oltava saatavillasi, missä muutenkin olet, elät ja asioit. Oletko jo tutustunut etäpalveluun asiointipisteessä tai pop up -palveluun ostoskeskuksessa tai oppilaitoksessa?

Yhä useammassa Kelan palvelupisteessä sinut vastaanottaa jo sisään astuessasi palveluopastaja, joka neuvoo juuri sinulle parhaimman tavan asioida. Kun kukin löytää sujuvasti oman tapansa, palvelupisteisiinkään ei synny jonoa.

Elli Aaltonen
Kelan pääjohtaja

”Henkilökohtaista palvelua saa tänään ja huomenna

Nuoren vahvuudet esiin valmennuksessa

Henkilökohtainen NUOTTI-valmentaja kannustaa Sonjaa tähtäämään tavoitteisiinsa.

Kun masennus valtaa mielen se valtaa usein myös palan tulevaisuutta. Opiskelu, työskentely tai itselle tärkeiden asioiden tavoittelu ei välttämättä onnistu tai tunnu mahdolliselta.

Vaikeasta masennuksesta huolimatta **Sonja Ahola** on opiskellut ja ollut koulutustaan vastaavassa työssä. Vaikka hän on parhaillaan työtön, hänellä on selkeät tulevaisuuden suunnitelmat. Tärkein tavoite on kuntoutuminen, toisena tulee työpäikan saaminen puolen vuoden sisällä.

”On paljon apua, jos yrittää pysyä aktiivisena eikä odota kotona, että jotain tapahtuu”, Sonja sanoo.

” **Diagnoosia, lääkärin-todistusta tai kirjallista hakemusta ei tarvita**

Työpajalla kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja ehdotti, että Sonja hakisi Kelan NUOTTI-valmennukseen. Se auttaa nuoria suunnittelemaan tulevaisuuttaan ja etenemään kohti työelämää tai opintoja. Valmennukseen voivat hakea 16–29-vuotiaat, joilla ei heikentyneen toimintakyvyn vuoksi ole opiskelu- tai työpaikkaa tai joiden opinnot eivät etene.

Sonja Ahola tapaa NUOTTI-valmentajansa hevostallilla.

Mikko Lehtimäki

Nuori saa henkilökohtaisen NUOTTI-valmentajan, joka auttaa häntä kartoittamaan omia vahvuuksiaan, voimavarojaan ja vaihtoehtojaan.

Valmennus sisältää enintään kaksikymmentä tunnin tapaamista, jotka ovat nuorelle maksuttomia. Valmentajan avulla nuori voi harjoitella esimerkiksi ongelmanratkaisutaitoja ja selviytymiskeinoja tilanteisiin, joita hän yleensä välttelee tai jotka tuntuvat stressaavilta.

NUOTTI-valmennukseen hakeminen on helppoa: nuori voi soittaa Kelaan itse tai yhdessä esimerkiksi Ohjaamon työntekijän tai nuorisotoiminnan kanssa. Nuoren lu-

valla myös hänen kanssaan työskentelevä taho voi soittaa Kelaan nuoren puolesta.

Työkykyyn vaikuttavaa diagnoosia, lääkärin-todistusta tai kirjallista hakemusta ei tarvita. Riittää, että nuori haluaa valmennukseen. Kelan asiantuntija haastattelee nuoren ja arvioi, voisiko NUOTTI-valmennus olla tälle sopiva kuntoutusmuoto.

Sonjan valmennus on vielä kesken mutta saa nuorelta naiselta kiitosta.

”NUOTTI-valmennus on parantanut yleistä vointiani huomattavasti. Tuntuu, että saan voimavaroja ja jaksan aiempaa paremmin.” ■

Anne Ventelä

Matalan kynnyksen kuntoutusta nuorille

NUOTTI-valmennuksen lisäksi seuraavia nuoren ammatillisen kuntoutuksen muotoja voidaan myöntää ilman lääkärin-todistusta nuorille, joiden työ- tai opiskelukyky on heikentynyt:

- 1. Ammatillinen kuntoutuspalvelus** auttaa nuorta tunnistamaan ja arvioimaan työ- ja opiskelukykyänsä vaikuttavia asioita. Moniammatillisen työryhmän avulla tehdään kuntoutussuunnitelma, joka tukee nuorta työelämään tai opiskelemaan suuntaamisessa. Kuntoutus on maksuton ja siihen sisältyy enintään 13 kuntoutuspäivää ja 3 seurantapäivää.
- 2. Koulutuskokeilussa** nuori tutustuu valitsemaansa oppilaitokseen ja

koulutuksen sisältöön. Kokeilun aikana nuori pääsee seuraamaan opetusta ja keskustelemaan opinnoista, jolloin hän saa paremman kuvan koulutuksen vaatimuksista ja omista opiskelusuunnitelmistaan. Kokeilu kestää enintään 10 päivää ja on kuntoutujalle maksuton.

- 3. Työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus** tukee nuorta työtehtävän, ammattialan tai opiskelualan valinnassa. Kuntoutus toteutetaan yksilöllisesti nuoren omien tarpeiden mukaan niin, että se sisältää joko työkokeilun, työhönvalmennuksen tai näiden yhdistelmän. Kuntoutus on nuorelle maksutonta, ja sen pituus riippuu kuntoutuksen toteutusmuodosta.

» Lisätietoa kuntoutukseen hakemisesta: www.kela.fi/nuoren-ammattillinen-kuntoutus.
Lue Sonjan koko tarina: www.elamassa.fi.

Apua tarjolla verkkoasiointiin

Jos Kela-asioiden hoitaminen verkossa tuntuu hankalalta, siihen voi saada opastusta palvelupisteessä tai puhelimitse. Useimmissa Kelan palvelupisteissä on asiakaspääte, jonka käyttö on ilmaista.

”Asiakas on itse ohjaksissa koneella. Jos hän pyytää, me neuvomme”, palveluasiantuntija **Hannu Pyykönen** kertoo.

Palveluasiantuntija opastaa, miten hakemus täytetään verkossa ja mistä sairaanhoidon maksukatot. Palvelupisteessä voi myös skannata ja kopioida liitteitä.

Jos selvittettäviä asioita on paljon, palveluasiantuntija näyttää, miten Kelan verkkosivuilla voi varata itselleen ajan asiakaspalveluun.

”On hienoa, kun asiakkaat palaavat hoitamaan asioitaan itsenäisesti. Ja apua saa aina tarvittaessa pyytää uudestaan. Hiljaa hyvä tulee”, Hannu rohkaisee. ■

Tulorekisteri vähentää liitteiden tarvetta

Kela alkaa hyödyntää etuuspäätösten perustana kansalliseen tulorekisteriin kertyviä tietoja. Näin etuuskien hakeminen Kelasta helpottuu ajan myötä.

Työnantajat ilmoittavat palkat tulorekisteriin tammikuusta 2019 alkaen. Työnantajalla on palkanmaksupäivästä 5 kalenteripäivää aikaa ilmoittaa tiedot rekisteriin. Kotitaloustyönantaja voi laskea maksamansa palkat esimerkiksi Palkka.fi-palvelussa, josta tiedot siirtyvät automaattisesti tulorekisteriin.

Kela toivoo, että työnantaja ilmoittaa tulorekisteriin palkkatietojen lisäksi myös palvelussuhde-, poissaolo- ja tulolajitiedot. Niiden ilmoittaminen on työnantajalle vapaaehtoista, mutta Kela tarvitsee tietoja etuuspäätöksiä varten. Lisäksi Kela tarvitsee etuuspäätöstä varten edelleen ne selvitykset, joita tulorekisteristä ei saa.

Verohallinnon, työnantajien ja eri viranomaisten järjestelmät vaihtavat tietoja tulorekisterin kanssa tietoturvallisesti. Tulorekisteri tukee Kelan digitaalisten palvelujen kehittämistä.

Rekisterin kehitys jatkuu: vuonna 2020 tulorekisteriin alkavat siirtyä myös tiedot Kelan maksamista etuuksista. ■

AMMATILLISEN TAI LUKIOKOULUTUKSEN

OPISKELIJAT voivat elokuusta alkaen saada opintorahan oppimateriaalisää 46,80 e/kk. Se voidaan myöntää vanhempansa luona asuville alle 20-vuotiaille ja muualla asuville alle 18-vuotiaille, jos vanhempien vuositulot ovat enintään 41 100 e. Oppimateriaalisää myönnetään automaattisesti opintorahaa saaville. Muiden, esimerkiksi alle 17-vuotiaiden, on haettava opintotukea kesällä 2019. ■

Oletko jo tutustunut Kanta-palveluun?

Kanta-palvelussa verkko-osoitteessa **www.kanta.fi** voit hoitaa monia terveytesi liittyviä asioita. Kun käyt lääkärissä, hän kirjoittaa hoitotietosi ja reseptisi talteen Kanta-palveluun. Tietokoneella voit tarkistaa nämä tietosi milloin ja missä tahansa.

Terveydenhuollon lisäksi palvelua käyttävät sosiaalihuolto ja apteekit. Kun haet apteekista reseptilääkkeitäsi, riittää, että näytät Kela-kortin tai henkilötodistuksen. Kannan kautta käsiteltävät

tietosi on suojattu hyvin, joten kukaan ulkopuolinen ei voi nähdä niitä.

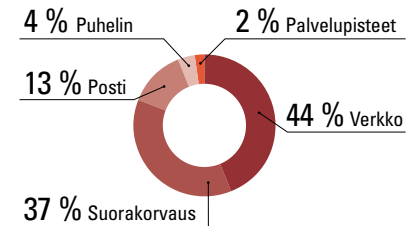
Kanta hyödyttää sinua, vaikka et käytäisikään tietokonetta. Kanta mahdollistaa terveystietojen liikkuvuuden eri terveydenhuollon yksiköiden välillä. Sen ansiosta tietosi ovat aina ja ajantasaisina käytettävissä hoitotilanteessa.

Saat terveydenhuollosta tai apteekista Kanta-esitteen. Siinä kerrotaan tarkemmin, miten palvelu hyödyttää juuri sinua. ■

NÄIN KELA PALVELI VUONNA 2018

Lähes 70% toimeentulotuen hakemuksista tehtiin verkossa.

Kelassa oli vuonna 2018 yhteensä **yli 98 milj. asiointitapahtumaa**. Asiointi jakautui seuraavasti:

Kela myönsi 46 506 kertaa äitiysavustusta.

Maryam Mousapour toimii kokemusasiantuntijana ja auttaa muita maahanmuuttajia kotoutumaan Suomeen.

Mikko Vähäniitty

Kotoutuminen vaatii aktiivisuutta

Suomeen kotoutuminen ei ollut Maryamille helppoa, mutta elämä järjestyi vähitellen.

Kahdeksan vuotta sitten afganistanilainen **Maryam Mousapour** saapui kahden lapsensa kanssa Iranista Suomeen. He olivat saaneet turvapaikan maasta, josta Maryam tiesi etukäteen vain Nokian kännykät. Maryamia pelotti. Tämä oli outo maa, jonka kieltä hän ei osannut yhtään ja jonka kulttuurista hän ei tiennyt mitään. Kiusataanko täälläkin, kuten Iranissa, jos hän oli varttunut pakolaisperheessä?

Aluksi maahanmuuttajaa auttavat sosiaaliohjaaja ja sosiaalityöntekijä, esimerkiksi hakemusten ja lomakkeiden täyttämässä.

” Jos haluaa asua täällä, pitää opetella kieltä

”Pitää vain luottaa, että menee oikein. Et itse osaa mitään. Et ymmärrä, mitä tulkki kääntää”, Maryam kuva.

Ensimmäistä kertaa elämässään Maryam sai henkilötunnuksen. Hän sai saman Kela-kortin, jollainen kaikilla suomalaisillakin on. Kela-korttia voidaan kysyä esimerkiksi, kun käy lääkärissä.

Maryam meni heti suomen kielen kurssille ja sitten aikuisperuskouluun. Muutaman vuoden jälkeen hän pääsi lähihoitaja-koulutukseen ja valmistui 2017. Työt hän aloitti lähes saman tien.

Maryamilla meni kotoutumiseen kolme vuotta. Hänen mielestään maahanmuuttaja on kotoutunut sitten, kun on oppinut kieltä, saanut opiskelu- tai työpaikan, pystyy hoitamaan omat paperiasiansa ja on tutustunut suomalaisiin.

”Alussa pelkäsin lähestyä suomalaisia. Aloin puhua, kun olin apteekissa työharjoittelussa. Jos haluaa asua täällä, pitää opetella kieltä.”

Kielen oppimisessa Maryamia auttoi maahanmuuttajapalvelujen kautta saatu suomalainen ystäväperhe. Heillä kyläillessään Maryam on oppinut suomalaisesta kulttuurista kaikkein eniten.

Aluksi Maryam hoiti asioita englanniksi ja muutamia kertoja tulkin avulla. Lapset oppivat suomen kielen vuodessa. Maryamin mielestä parasta kotoutumista heille on ollut koulunkäynti.

Maryam suosittelee olemaan aktiivinen kielen opiskelussa: voi lukea selkokielisiä uutisia vaikka sanakirjan avulla ja pyytää suomalaisia selittämään.

”Pitää itse etsiä tie, joka auttaa oppimaan.” ■

Tuija Siltjamäki

Vinkkejä Kela-asiointiin maahanmuuttajille

- Kotoutumisvaiheessa on paljon viranomaisasioita hoidettavana. Kannattaa varata aika Kelan palvelupisteeseen. Ajan voi varata verkossa, puhelimitse tai Kelan palvelupisteessä.
- Kelassa arvioidaan, tarvitsetko tulkkia. Jos asian hoitaminen ei onnistu suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi eikä sinulla ole tuttavaa, joka voisi auttaa, Kela voi tarjota ilmaista tulkkipalvelua.
- Tulkkipalvelua varten varataan uusi aika. Tulkkina toimii ammattitulkki tai kielitaitoinen Kelan työntekijä. He ovat vaitiolovelvollisia eli he eivät saa puhua asioistasi muille.
- Voit myös ottaa asiointikäynnille avuksi kielitaitoisen ystävän tai sukulaisen.

Hänen on oltava yli 18-vuotias. Alaikäistä tuttavaa tai sukulaista ei voi käyttää tulkkina.

- Voit antaa toiselle henkilölle oikeuden hoitaa Kela-asian puolestasi allekirjoittamalla valtakirjan. Ilman valtakirjaa ei voi asioida toisen puolesta.
- Venäjänkielinen puhelinpalvelu palvelee numerossa 020 6344 901 ma–pe kello 10–12 ja 13–15. Arabiankielinen puhelinpalvelu palvelee numerossa 020 6344 902 ti–to kello 10–12 ja 13–15.
- Kelan selkokieliset esitteet kertovat palveluista helppolukuisella suomen kielellä. Saat esitteitä Kelan palvelupisteistä tai voit ladata ne verkosta osoitteesta www.kela.fi/esitteet.

» Lue Maryamin koko tarina: www.elämässä.fi.

Annen tila on nyt vakaa. Hän kulkee seuranta-käynneille Kela-taksilla.

Jesse Karjalainen

Sairaalamatkat taittavat Kela-taksilla

Anne kulki Kela-taksilla sädehoitoon joka arkipäivä kuuden viikon ajan.

Vesantolainen Anne Markkanen löysi kesällä 2018 kyljästään kananmunan kokoisen, kovan kyhmy. Se todettiin syöpäkasvaimeksi. Diagnoosi oli harvinainen pehmytkudossarkooma, jollaisia todetaan Suomessa vuosittain vain hieman yli 200.

Alkutilanne oli järkytys sekä Annelle että hänen miehelleen. Anne kuitenkin ajatteli vaikeassa tilanteessa realistisesti eikä jäänyt vellomaan sairauden syövereihin.

”Sairaanhoitajan työni on auttanut suhtautumisessa. Ammatissani olen nähnyt surua ja murhetta mutta myös iloa ja toivoa”, Anne kertoo.

Anne leikattiin jo kolmen viikon kuluttua ensimmäisestä lääkärikäynnistä. Koko kasvain saatiin poistettua, mutta edessä olivat sädehoidot ja kolmen kuukauden sairasloma.

Kuuden viikon ajan Anne kulki joka arkipäivä sädehoidoissa Kuopion yliopittolisessa sairaalassa. Vesannolta on yli tunnin ajomatka sairaalaan, joten Kelan korvaamat edestakaiset taksikyydit tulivat tarpeeseen.

”Röntgensäteet väsyttivät, ja niiden sivuvaikutuksena tuli myös etovaa oloa. Auttoi, kun ei tarvinnut itse ajaa autoa ja etsiä parkkipaikkaa.”

Taksikyydit auttoivat myös Annen miestä **Juuso**a, joka sai kyyditsemisen sijaan keskittyä karjatilallisen työhönsä.

Ilman korvauksia taksimatkat olisivat maksaneet yli 300 euroa päivässä, mutta nyt Anne maksoi yhdensuuntaisista kyy-

”Olin aina ajoissa hoidoissa, eikä kiirettä tullut.

deistä vain 25 euron omavastuun. Kela-kyytien vuosiomavastuu, 300 euroa, täyttyi jo kuuden sairaalakäynnin jälkeen. Siitä eteenpäin kyydit olivat Annelle ilmaisia.

Kela-kydyt sujuivat Annen mielestä hyvin. Taksinkuljettajakin olivat muutamina kertoina tuttuja kotikylältä.

Kun Anne sai tietää syöpähoitojensa aikataulut, hän tilasi taksikyydit yhdellä

puhelinsoitolla aina viikoksi kerrallaan. Taksi tuli usein jopa etuajassa. Samalla kyydillä kulki välillä myös muita matkustajia. Annea kyytien yhdistely ei häirinnyt.

”Olin aina ajoissa sädehoidoissa, eikä kiirettä tullut. Paluumatkalle taksinkuljettaja haki sairaalan aulasta nimeltä kysyen”, Anne kiittelee. ■

Pirjo Tiihonen

» Lue Annen koko tarina ja katso video taksimatkasta: www.elämässä.fi. Kela-taksien tilausnumerot ovat tämän oppaan keskiaukeamalla.

Näin tilaat Kelan korvaaman taksimatkan

Tee näin

Tilaa matka oman alueesi tilausvälityskeskuksesta.

Näytä kuljettajalle Kela-kortti. Maksat matkasta enintään 25 euron omavastuun.

Pyydä terveydenhuollosta todistus SV 67 -oikeudesta taksin käyttöön.

Älä tee näin

Tilaa matkan muulla tavoin.

Maksat koko matkan hinnan.

Kela ei voi korvata matkaasi jälkikäteen.

MATKAKATTO (300 EUROA) TÄYNNÄ

ET MAKSA MATKASTASI MITÄÄN.

MAKSAT KOKO MATKAN HINNAN.

Lisätietoja: www.kela.fi/taksimatkat

Kela

Tämä on lyhyt johdanto Kelan hoitamiin etuuksiin. Etuuksien määrät ovat vuodelta 2019. Tarkempia tietoja etuuksista saat Kelan palvelunumeroista, palvelupisteistä, esitteistä ja verkkosivuilta www.kela.fi.

TERVEYS

Kelan kortit

Jokainen Suomessa pysyvästi asuva tai sairausvakuutuksen piiriin kuuluva saa Kela-kortin. Kortilla voit osoittaa oikeutesi Suomen sairausvakuutukseen. Tarvitset korttia mm. lääkärin vastaanotolla ja Kelan korvaamalla taksimatkoilla, jotta voit saada korvauksen jo asioidessasi.

Jos haet jotakin Kelan etuutta Suomeen muuttaessasi, täytä hakemuksen liitteeksi lomake Y 77.

Jos olet alle 65-vuotias ja saat pysyvää täysimääräistä työkyvyttömyyseläkettä, voit saada Kelasta kansaneläkkeensaajan kortin. Yli 65-vuotiaat eivät saa tätä korttia, koska he saavat eläkeläisalennukset esittämällä henkilötodistuksen.

Suomen sairausvakuutukseen kuuluva saa eurooppalaisen sairaanhoitokortin, jolla hän voi osoittaa oikeutensa lääketieteellisistä syistä välttämättömään sairaanhoitoon

toisessa EU- ja Eta-maassa ja Sveitsissä. Korttihakemuksen voi tehdä verkossa. Kortti on ilmainen ja voimassa 2 vuotta. Kela lähettää uuden kortin vanhentuneen tilalle. Eurooppalainen sairaanhoitokortti ei korvaa Suomessa Kela-korttia.

Sairauskuluista korvaus

Kela korvaa osan yksityislääkärin palkkioista sekä yksityislääkärin ja hammaslääkärin määräämän tutkimuksen ja hoidon kustannuksista. Korvaus perustuu vahvistettuihin taksoihin. Voit tutustua niihin joko Kelan verkkosivuilla tai palvelupisteissä.

Suorakorvaus tai hakemus

Yleensä saat Kela-korvauksen jo hoitopaikassa näyttämällä Kela-korttisi. Korvaus vähennetään silloin suoraan laskusta. Jos et saa korvausta suoraan, voit hakea sen Kelasta 6 kuukauden kuluessa.

Hammashoidosta korvaus

Kela korvaa osan yksityisen hammaslääkärin tekemän tutkimuksen ja hoidon kustannuksista. Korvaus perustuu vahvistettuun taksaan. Korvausta voi saada vain joka toinen kalenterivuosi.

Kela korvaa hammaslääkärin määräämiä yksityisen suuhygienistin hoitoja enintään Kelan vahvistaman taksan verran. Kela ei korvaa hammasteknisen työn tai proteettisten toimenpiteiden kustannuksia.

Veteraanien hammashoitokorvaus

Veteraanit saavat korvausta myös proteettisen työn kustannuksista. Heillä tulee olla jokin veteraanitunnuksesta tai todistus miinanraivaukseen osallistumisesta. Kela korvaa veteraanien suun ja hampaiden tutkimuksia, ehkäisevää hoitoa ja protetiikkaan liittyvää yksityishammaslääkärin tai erikoishammasteknikon kliinistä työtä vahvistetun taksan mukaan.

Erikoishammasteknikon tekemän kokoproteesihoidon Kela korvaa, jos hoitoon on hammaslääkärin lähete.

Lääkekorvaus

Lääkkeiden hintalautakunta päättää, mitä lääkevalmisteita Kela korvaa. Lääkekorvauksissa on kaikille yli 18-vuotiaille 50 euron vuotuinen alkuomavastuu. Kela korvaa lääkärin määräämien lääkkeiden hinnasta joko 40 %, 65 % tai 100 %. Vaikka korvaus on 100 %, maksat 4,50 euroa/lääke.

Jos lääke kuuluu viitehintajärjestelmään, Kela maksaa korvauksen viitehinnan mukaan. Jos lääkkeellä ei ole viitehintaa, saat korvauksen myyntihinnan mukaan.

Jos vuoden aikana maksamasi lääkekustannukset ylittävät ns. lääkekaton, joka on tänä vuonna 572 euroa, maksat jokaisesta korvattavasta lääkkeestä vain 2,50 euroa. Saat lääkekaton täyttymisestä ilmoituksen Kelasta.

Matkakorvaus

Kela maksaa sairauden tai kuntoutuksen vuoksi tekemiesi matkojen kuluista sen osuuden, joka ylittää 25 euroa (yhteen suuntaan). Kun itse maksamasi osuudet ylittävät 300 euroa vuoden aikana, Kela maksaa loput matkasi kokonaan.

Oman auton käytöstä Kela voi omavastuun jälkeen korvata 0,20 e/km. Yöpymisraha on enintään 20,18 e/yö.

Sairauspäiväraha

Sairauden vuoksi työhönsä kykenemätön 16–67-vuotias voi saada Kelasta verollista sairauspäivärahaa, kun sairaus kestää sairautumispäivän lisäksi yli 9 arkipäivää.

Jos työnantaja maksaa sairausajalta palkkaa, Kela maksaa päivärahan työnantajalle. Sairauspäivärahaa pitää hakea viimeistään 2 kuukauden kuluttua työkyvyttömyyden alkamisesta.

YEL-vakuutettu yrittäjä saa sairauspäivärahaa, kun työkyvyttömyys on kestänyt yhden päivän.

Sairauspäiväraha määräytyy yleensä verotuksessa vahvistettujen tulojen perusteella. Yrittäjälle se määräytyy viimeisen vahvistetun verovuoden YEL- tai MYEL-vakuutuksen vuosityötlöjen perusteella. Päiväraha voi määräytyä myös 6 kuukauden työtlöjen perusteella.

Työttömän sairauspäiväraha määräytyy vähintään työttömyysturvan mukaan. Tulotomalle tai vähätuloiselle Kela voi maksaa sairauspäivärahaa 27,86 e/arkipäivä.

Pitkäaikaistyöttömien eläketukeen laajennus

Pitkäaikaistyöttömille tarkoitettu eläketuki laajenee 1.10.2019 koskemaan asiakkaita, jotka ovat syntyneet ennen 1.9.1958 ja jotka ovat olleet työttöminä lähes yhtäjaksoisesti viisi vuotta. Lisäksi edellytetään, että asiakkaalla on ollut oikeus työmarkkinatukeen 31.8.2018. Lokakuuhun asti oikeus tukeen on ennen 1.9.1956 syntyneillä pitkäaikaistyöttömillä.

Eläketuen maksaminen päättyy, jos asiakas hakeutuu työeläkkeelle, ja viimeistään asiakkaan täyttyessä 65 vuotta. Eläketuki on takuueläkkeen suuruinen eli 784,52 e/kk vuonna 2019. Määrää vähentävät tietyt muut eläkkeet ja korvaukset.

Kela lähettää elokuussa tiedossaan oleville uusille eläketukeen oikeutetuille hakemuslomakkeen ja kirjeen, jossa kerrotaan tarkemmin eläketuesta.

Lue lisää: www.kela.fi/elaketuki.

Kela

Osasairauspäiväraha

Osasairauspäivärahaa voi saada työkyvyttö-
n, jolla on oikeus sairauspäivärahaan. Osasairauspäivärahan saaminen edellyttää määräaikaista siirtymistä kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön sekä sopimusta työn ja ansioiden vähenemisestä 40–60 %:lla. Osasairauspäiväraha on aina puolet varsinaisesta sairauspäivärahasta.

Kuntoutus

Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus, alle 65-vuotiaitten vaativa lääkinällinen kuntoutus ja kuntoutuspsykoterapia ovat Kelan lakisääteisiä velvollisuuksia. Kelan tehtävänä on selvittää sairastuneen kuntoutustarve, kun hän on saanut sairauspäivärahaa 60 arkipäivältä ja viimeistään silloin, kun hän hakee työkyvyttömyyseläkettä.

Lisäksi Kela myöntää ns. harkinnanvaraista ammatillista ja lääkinällistä kuntoutusta eduskunnan vuosittaisen määrärahan turvin. Siitä maksetaan mm. lasten perhekuntoutusta.

Vajaakuntoisen nuoren kuntoutus

Kun 16–19-vuotiasta vajaakuntoista nuorta uhkaa työkyvyttömyys, Kela selvittää ennen eläkepäätöstä hänen kuntoutusmahdollisuutensa. Nuori ohjataan ensisijaisesti ammatilliseen kuntoutukseen tai koulutukseen.

Kuntoutuksen ajalta hän saa kuntoutusrahaa, joka on vähintään 31,39 euroa kuntoutuspäivältä ja 20 % vähemmän kuntoutusjaksojen välisiltä arkipäiviltä. Samalta ajalta nuori voi saada myös vammaistukea.

Kuntoutusraha

Kuntoutusrahaa voi saada 16–67-vuotias, joka osallistuu kokopäiväisesti kuntoutukseen pysyäkseen työelämässä, palatakseen työhön tai tullakseen työmarkkinoille. Vajaakuntoinen voi saada kuntoutusrahaa myös oppisopimuskoulutuksen ajalta. Kuntoutusraha on yleensä sairauspäivärahan suuruinen.

Kun osallistut kuntoutukseen, sinulla voi olla myös mahdollisuus saada kuntoutuksesta aiheutuviin ylimääräisiin kustannuksiin harkinnanvaraista, verotonta ylläpitokorvausta 9 e/pv. Lisäksi voit saada harkinnanvaraista kuntoutusavustusta esim. työharjoittelun aikana.

Osakuntoutusraha

Kela voi maksaa osakuntoutusrahaa, jos palkansaajan tai yrittäjän työaika on lyhen-
netty kuntoutuksen vuoksi vähintään 40 %. Osakuntoutusraha on puolet varsinaisesta kuntoutusrahasta.

Vammais- ja hoitotuet

Alle 16-vuotiaan vammaistukea voi saada lapsi, joka tarvitsee sairauden tai vamman vuoksi säännöllistä hoitoa tai kuntoutusta sekä ikäistään enemmän huolenpitoa vähintään 6 kuukauden ajan.

16 vuotta täyttänyt henkilö voi saada vammaistukea, jos hänen toimintakykynsä on heikentynyt vähintään vuoden ajan eikä hän saa jatkuvaa eläkettä työkyvyttömyyden tai ikänsä perusteella.

Perusvammaistuki on 92,14 e/kk, korotettu vammaistuki 215 e/kk ja ylin vammaistuki 416,91 e/kk. Vammaistuki on veroton.

Eläkettä saavan hoitotuki on tarkoitettu henkilölle, jonka toimintakyky on heikentynyt sairauden tai vamman vuoksi ainakin vuoden ajan. Sitä maksetaan henkilölle, joka saa vanhuuseläkettä, takuueläkettä tai täyden työkyvyttömyyden vuoksi maksettavaa eläkettä tai korvausta.

Perushoitotuki on 70,52 e/kk, korotettu hoitotuki 153,63 e/kk ja ylin hoitotuki 324,85 e/kk. Eläketuki on veroton etuus.

Hoitotukeen kuuluu 105,13 e/kk veteraanilisää niille pienituloisille veteraaneille, jotka saavat Kelasta ylimääräistä rintamalisää ja korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea.

Vammaiskortti

Vammaiskortilla voit osoittaa tarpeen avustajalle tai vammaisuuden.

Lue lisää: www.kela.fi/vammaiskortti.

Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelu

Kela myöntää tulkkaus- ja etäpalveluja sekä välittää tulkkia kuulo-, kuulonäkö- ja puhevammaisille henkilöille. Asiakas voi halutessaan laatia oman tulkkilistan.

Kelassa tulkkauspalvelua hoitaa Vammaisten tulkkauspalvelukeskus.

Työterveyshuollon tuki

Kela korvaa työnantajille ja yrittäjille noin puolet lakisääteisen työterveyshuollon kustannuksista. Ehkäisevästä työterveyshuollosta korvaus voi olla 60 %. Työterveyshuollon voi liittää myös sairaanhoitopalveluja.

ELÄKKEELLÄ

Kansaneläke ja takuueläke

Kansaneläkettä saavat ne, joilla ei ole oikeutta työeläkkeeseen tai joiden työeläke on pieni. Kansaneläkettä ovat työkyvyttömyyseläke ja määräaikainen kuntoutustuki 16–64-vuotiaalle sekä vanhuuseläke 65 vuoden iästä alkaen. Vanhuuseläkkeen voi ottaa varhennettuna 63 vuoden iästä alkaen.

Kela myöntää kansaneläkkeen ja työeläkkeen saajille lapsikorotusta alle 16-vuotiaista lapsista. Korotus on 21,93 e/kk/lapsi.

Täysi kansaneläke on yksin elävälle 628,85 e/kk ja parisuhteessa olevalle 557,79 e/kk. Kansaneläke pienenee vähitellen, kun työeläkkeen bruttomäärä ylittää 55,54 e/kk. Työeläkkeiden raja, jolla ei enää saa kansaneläkettä, on yksin elävälle

1 299,88 e/kk ja parisuhteessa olevalle 1 157,71 e/kk. Kansaneläke on verotettavaa tuloa.

Takuueläkettä Kela voi maksaa eläkeläiselle, jonka kaikki muut eläkkeet jäävät bruttomääräisinä alle 777,84 e/kk. Jos työeläkettä ei ole lainkaan, takuueläke on yksin elävälle kansaneläkeläiselle 146,42 e/kk ja parisuhteessa elävälle 217,48 e/kk. Kansaneläke tai takuueläke voi olla mainittua pienempi, jos sen ottaa varhennettuna. Ulkomailla asuttu aika voi myös pienentää kansaneläkkeen määrää.

Takuueläkettä saa myös 65 vuotta täyttänyt tai työkyvytön maahanmuuttaja, kun hän on asunut Suomessa 3 vuotta.

Kuntoutustuki

Määräajaksi myönnettävä kuntoutustuki on työkyvyttömyyseläke, jonka tavoitteena on edistää työhön paluuta. Tukea saa työkykyä ylläpitäviin ja kuntouttaviin toimiin sekä työkyvyn selvittämiseen. Tuen saannin ehtona on hoito- tai kuntoutussuunnitelma tai sen valmistelu. Kuntoutustuki on samansuuruisen kuin normaali työkyvyttömyyseläke.

Rintamalisät

Kela maksaa veteraanille verotonta rintamalisää 49,56 e/kk ja kansaneläkettä saavalle verotonta ylimääräistä rintamalisää. Miinaraivaajalla on oikeus rintamalisän suuruiseen lisäksi mutta ei ylimääräiseen rintamalisään.

Perhe-eläke

Kela maksaa perhe-eläkettä puolisonsa menettäneelle leskelle ja orvoksi jääneille

Maksupäiviä 2019

Kansaneläkkeet, rintamalisät ja hoitotuki	Takuueläke	Eläkkeensaajan asumistuki
7.3.	22.3.	4.3.
5.4.	18.4.	4.4.
7.5.	22.5.	3.5.
7.6.	20.6.	4.6.
5.7.	22.7.	4.7.
7.8.	22.8.	2.8.
6.9.	20.9.	4.9.
7.10.	22.10.	4.10.
7.11.	22.11.	4.11.
5.12.	20.12.	4.12.

ELÄKKEELLÄ

lapsille. Perhe-eläkettä ovat alle 65-vuotiaalle leskelle maksettava leskeneläke ja alle 18-vuotiaalle lapselle maksettava lapseneläke. Lapseneläkettä saa myös 18–20-vuotias opiskelija lapsi.

Kelan leskeneläkkeeseen kuuluu 6 kuukauden ajan puolison kuolemasta alkueläke, joka on 324,33 e/kk. Sen jälkeen leskelle voidaan maksaa jatkoeläkettä, jonka mää-

rään vaikuttavat perhesuhteet, tulot ja muut eläkkeet. Sen täysi määrä on sama kuin kansaneläkkeen täysi määrä.

Lapseneläkkeenä Kela maksaa tuloista riippumattoman perusmäärän, joka on 59,68 e/kk. Alle 18-vuotias lapsi voi saada täydennysmäärää enintään 90,26 e/kk. Täysorpo saa kaksi perus- ja täydennysmäärää.

Eläkkeellä ulkomaille? Tarkista oikeutesi Suomen sosiaaliturvaan

Osan vuodesta ulkomailla viettäviä eläkeläisiä koskeva lainsäädäntö muuttuu 1.4.2019 alkaen. Muutokset voivat vaikuttaa oikeuteen saada Kelan etuuksia.

Jos olet eläkeläinen ja olet ulkomailla enintään 6 kuukautta kerrallaan, Suomi voidaan edelleen katsoa vakituiseksi asuinmaaksesi. Näin ollen voit saada Kelan etuuksia, käyttää Kela-korttia Suomessa käydessäsi ja saada suorakorvauksen lääkeostoista ja muista sairaanhoidon kustannuksista. Lyhytaikaisella ulkomailla oleskelulla ei siis yleensä ole vaikutusta useimpien etuuksien maksamiseen. Kuitenkin esimerkiksi oikeus eläkkeensaajan asumistukeen ja toimeentulotukeen voi päättyä jo lyhyemmänkin ulkomailla oleskelun aikana.

Jos vietät toistuvasti osan vuodesta ulkomailla, Kela voi katsoa sinun edelleen

Kela

asuvan vakinaisesti Suomessa. Tämä edellyttää, että yhtäjaksoinen oleskelusi ulkomailla ei ylitä puolta vuotta kerrallaan ja vietät toistuvasti pääosan vuodesta Suomessa. Tällöin yleensä myös verovelvollisuus ja kotikunta säilyvät Suomessa, vaikka ulkomailla oleskelujaksot toistuisivat vuosittain.

Jos sinulle maksetaan Kelasta jotakin etuutta, selvitä ulkomailla vietetyn ajan vaikutus etuuden maksuun ilmoittamalla ulkomailla oleskelustasi Kelaan.

Lisätietoja saat Kelan palvelunumerosta 020 634 0200 ja www.kela.fi/kansainvaliset-tilanteet.

Äitiysavustus

Äiti voi valita joko vauvantarvikkeita ja vaatteita sisältävän äitiyspakkauksen tai verotoman rahasumman 170 euroa. Myös adoptiovanhemmilla on oikeus äitiysavustukseen.

Kansainvälinen adoptiotuki

Kela maksaa verotonta adoptiotukea kertakorvauksena niille adoptiovanhemmille, jotka adoptoivat alle 18-vuotiaan lapsen ulkomailta. Tuen määrä vaihtelee sen mukaan, mistä maasta lapsi adoptoidaan.

Vanhempainpäivärahat

Vanhemmilla on oikeus pitää äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaata lapsen syntymän ja hoidon takia ilman että työsuhde katkeaa. Kela maksaa silloin vanhempainpäivärahoja.

Päivärahat ovat verollisia etuuksia. Äitiysrahaa maksetaan äidille 105 arkipäivältä. Erityisäitiysrahaa maksetaan odottavan äidin työtehtäviin tai oloihin liittyvän vaaratekijän vuoksi siitä alkaen, kun hän jää pois työstä.

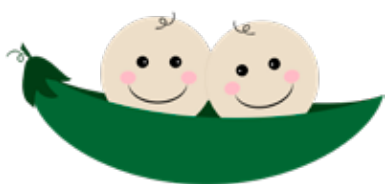
Isyysrahaa maksetaan lapsen hoitoon osallistuvalla isällä yhteensä 54 arkipäivältä. Niistä isä voi käyttää enintään 18 päivää äidin äitiys- ja vanhempainrahakauden aikana. Loput tai halutessaan kaikki päivät isä voi pitää vanhempainrahakauden jälkeen.

Vanhempainrahaa maksetaan vanhemmille 158 arkipäivältä. Vanhempainvapaalle voi jäädä jompikumpi vanhemmista. Lapsesta yksin huolehtiva äiti voi saada 54 arkipäivää pidemmän vanhempainvapaan. Edellytyksenä on, että äidin lisäksi ei ole toista henkilöä, joka voisi saada isyysrahaa. Pidennyksen voi saada, jos samasta lapsesta maksettava

ensimmäinen vanhempainpäivärahapäivä on alkanut 1.4.2019 tai sen jälkeen.

Isyysrahaa ja vanhempainrahaa maksetaan samoin perustein myös alle 18-vuotiaana otetun adoptiolapsen vanhemmille. Adoptiovanhempi voi saada vanhempainpäivärahaa enintään 200–233 arkipäivältä.

Vanhempainpäivärahat määräytyvät yleensä verotuksessa vahvistettujen työ- tai yrittäjätulojen perusteella. Työttömälle vanhempainpäiväraha maksetaan yleensä työttömyysturvan suuruusena, jos näin laskettu päiväraha on suurempi kuin verotuksessa vahvistettujen työtulojen perusteella. Korotusosia ei kuitenkaan huomioida.

Onko teille tulossa kaksoiset?

Monikkoperhe voi saada isyysrahaa aiempaa pidempään. Huhtikuun alusta alkaen isyysrahaa voi saada yhdestä lapsesta enintään 54 arkipäivää, kaksoisista 72 arkipäivää ja kolmosista 90 arkipäivää. Isyysrahapäivien enimmäismäärä on 105 arkipäivää. Pidennyksen voi saada, jos vanhempainpäiväraha on alkanut 1.4.2019 tai sen jälkeen.

Lue lisää: www.kela.fi/isyysraha.

Tulottomalle tai pienituloiselle vanhempainpäivärahaa maksetaan 27,86 e/arkipäivä.

Opiskeleva äiti voi saada yhtä aikaa sekä äitiys- ja vanhempainrahaa (27,86 e/arkipv) että opintorahaa. Opiskeleva isä voi saada sekä vanhempainrahaa (27,86 e/arkipv) että opintorahaa. Opintotukea saava isä voi saada isyysrahaa, jos opiskelu ei ole päätoimista ja isä hoitaa lasta opinnoistaan huolimatta.

Lapsilisiä

Kela maksaa lapsen vanhemmalle verotonta lapsilisää, kunnes lapsi täyttää 17 vuotta. Ensimmäisestä lapsesta maksetaan 94,88 e/kk, toisesta 104,84 e/kk, kolmannelta 133,79 e/kk, neljännessä 153,24 e/kk sekä viidennestä ja jokaisesta seuraavasta 172,69 e/kk. Yksinhuoltajalle maksetaan jokaisesta lapsesta korotusta 53,30 e/kk.

Ahvenanmaalla on omat lapsilisien määrät, joista päättää maakuntahallitus.

Lapsilisien seuraavat maksupäivät ovat 26.3., 26.4., 24.5., 26.6., 26.7., 23.8., 26.9., 25.10., 26.11. ja 20.12.

Lastenhoidon tuet

Lapsella on oikeus päivähoitoon vanhempainpäivärahakauden jälkeen. Oikeus jatkuu oppivelvollisuuden alkuun asti. Vanhemmat voivat valita joko kunnallisen hoitopaikan tai Kelan tuen, joka voi olla kotihoidon tuki tai yksityisen hoidon tuki.

Jos vanhemmat eivät ole valinneet kunnallista päivähoitoa, he saavat Kelasta lasten kotihoidon tukea, kun perheessä on alle 3-vuotias lapsi. Kotihoidon tukeen kuuluu hoitoraha, joka on yhdestä alle 3-vuotiaasta

lapsesta 338,34 e/kk, kustakin seuraavasta alle 3-vuotiaasta lapsesta 101,29 e/kk ja muista alle oppivelvollisuusiän olevista lapsista 65,09 e/kk. Lisäksi yhdestä lapsesta voidaan maksaa perheen tuloista riippuvaa hoitolisää enintään 181,07 e/kk.

Lasten yksityisen hoidon tukea maksetaan, jos perheen alle kouluikäistä lasta hoitaa yksityinen päivähoiton tuottaja. Yksityisen hoidon tuen hoitoraha voi olla joko 172,25 e/kk tai 63,38 e/kk riippuen lapsen päivähoito-oikeuden laajuudesta. Kela maksaa pienempää hoitorahaa, jos vanhemmat tai toinen heistä on koko päivän kotona. Synnä voi olla esimerkiksi toisen lapsen hoito tai työttömyys. Pienempää hoitorahaa maksetaan myös esiopetusikäisistä lapsista. Pienituloisen perhe voi saada lisäksi hoitolisää enintään 144,85 e/kk/lapsi.

Perhe hakee tuen, mutta se maksetaan päivähoiton tuottajalle.

Jos alle 3-vuotiaan lapsen vanhempi tekee enintään 30-tuntista työviikkoa tai hänen työaikansa on enintään 80 % kokopäivätyön työajasta, hän voi saada joustavaa hoitorahaa. Sitä maksetaan työajan mukaan joko 241,19 e/kk tai 160,80 e/kk.

Osittaista hoitorahaa maksetaan 96,89 e/kk vanhemmalle, jonka työaika on enintään 30 tuntia viikossa perusopetuksen 1. ja 2. luokalla olevan lapsen hoidon vuoksi.

Elatustuki

Kela maksaa elatustukea alle 18-vuotiaasta lapsesta, kun elatusvelvollinen ei maksa vahvistettua elatusapua tai elatusapu on vahvistettu elatustukea pienemmäksi elatusvelvollisen taloudellisen tilanteen vuoksi.

KOTI & PERHE

Elatustukea maksetaan myös silloin, kun lapsen isyyttä ei ole vahvistettu tai jos lapsen isyys on vahvistettu, mutta elatusapua ei ole voitu vahvistaa samalla.

Elatustukea maksetaan myös, jos vanhempi on adoptoinut lapsen ilman kumppania. Elatustuen täysi määrä on tänä vuonna 158,74 e/kk/lapsi.

Erytishoitoraha

Vanhempi voi saada ansionmenetyksen korvauksena verollista erytishoitorahaa, jos hän osallistuu vaikeasti sairaan alle 16-vuotiaan lapsensa hoitoon tai kuntoutukseen sairaalassa, sairaalan tai erityishuoltopiirin poliklinikalla tai näihin liittyvässä kotihoidossa sekä kuntoutus- tai sopeutumisvalmennuskursseilla.

Ellei lapsen sairaus ole vaikea, erytishoitorahaa voi saada vain alle 7-vuotiaan lapsen sairaala- tai poliklinikkahoidon ajalta.

Erytishoitoraha määräytyy sairauspäivärahan tavoin työtulojen mukaan. Tulottomalle tai pienituloiselle erytishoitorahaa voidaan maksaa 27,86 e/arkipäivältä.

Asumistuet

Kela voi maksaa pienituloisille tukea asumismenoihin.

Yleistä asumistukea voi saada pienituloisen ruokakunta. Asumistuki on 80 % hyväksyttävien asumismenojen ja perusomavastuun erotuksesta. Hyväksyttävillä asumismenoilla on määritelty laissa enimmäismäärät. Voit arvioida asumistuen määrän laskurilla osoitteessa www.kela.fi/laskurit.

Eläkkeensaajan asumistukea voivat saada pienituloiset eläkettä saavat henkilöt. Osa-

aikaeläkettä tai osatyökyvyttömyyseläkettä saavat voivat kuitenkin saada yleistä asumistukea. Yleinen asumistuki ja eläkkeensaajan asumistuki voidaan maksaa myös suoraan vuokranantajalle.

Asevelvolliselle voidaan maksaa sotilasavustuksen asumislisää (ks. sotilasavustus).

Muutto ulkomaille tai Suomeen

Jos muutat ulkomaille alle 6 kuukaudeksi 1.4.2019 jälkeen, olet yleensä oikeutettu sen ajan Kelan etuuksiin. Jos olet ulkomaille yli 6 kuukautta, oikeutesi Kelan etuuksiin päättyy useimmiten jo muuttohetkeen. Työskentely EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä siirtää sinut yleensä työskentelymaahan sosiaaliturvaan, vaikka työskentely kestäisi alle 6kk.

Ilmoita aina Kelaan ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta, jos sinulle maksetaan jotain Kelan etuutta. Kaikkia Kelan etuuksia ei makseta ulkomaille.

Jos muutat Suomeen vakinaisesti, olet yleensä oikeutettu Kelan etuuksiin muuttohetkestä alkaen. Kela arvioi muuttopäätöksen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon kokonaistilanteesi, johon vaikuttavat esimerkiksi paluumuutto, työsopimus Suomessa tehtävää työtä varten tai perheside Suomessa vakinaisesti asuvan henkilön kanssa.

Voit olla oikeutettu Kelan etuuksiin tietyin ehdoin myös työskentelyn perusteella. Jos haet Kelasta jotain etuutta, täytä hakemuksen liitteeksi lomake Y 77.

Muun muassa lähetettyjä työntekijöitä, virkamiehiä, opiskelijoita, perheenjäseniä sekä ns. sosiaaliturvasopimusmaiden välillä muuttavia koskevat tietyissä tilanteissa eri säännöt.

OPISKELU, TYÖ & TOIMEENTULO

Opintotuki

Opintotukea ovat opintoraha 17 vuotta täyttäneille ja opintolainan valtiontakaus. Opiskelijalla voi saada lisäksi yleistä asumistukea. Opintotuen asumislisää voivat saada ainoastaan ulkomailla tai Ahvenanmaalla opiskelevat, jotka asuvat vuokralalla, ja Suomessa kansan- tai urheiluopistossa opiskelevat, jotka opiskelevat maksullisella linjalla ja asuvat opiston asuntolassa.

Opintoraha on veronalaista tuloa, ja sen määrään vaikuttavat hakijan ikä sekä se, asuuko hakija itsenäisesti vai vanhempansa luona, onko hakija avioliitossa ja onko hänellä alaikäisiä lapsia.

Opintoraha on 38,66–325,28 e/kk. Eniten tukea maksetaan alle 18-vuotiaan lapsen huoltajalle, jonka 250,28 euron opintorahaan lisätään huoltajakorotus 75 e/kk. Lasten lukumäärä ja se, kenen luona lapsi asuu, eivät vaikuta huoltajakorotukseen.

Muista asumistuen vuositarkistus

Kela tarkistaa yleisen asumistuen vähintään kerran vuodessa. Tätä varten sinun pitää tehdä tarkistushakemus. Saat Kelasta muistutuskirjeen noin kuukautta ennen vuositarkistuksen ajankohtaa. Jos et palauta hakemusta, asumistukesi lakkauteen. Jos sinun tai ruokakuntasi jäsenen olosuhteet muuttuvat, tukeen voidaan tehdä välitarkistus jo ennen vuositarkistusta. Lue lisää: www.kela.fi/asumistuen-tarkistaminen.

Vanhempien tulot voivat vaikuttaa vanhempansa luona asuvan opintorahaan sekä toisella asteella opiskelevan alle 18-vuotiaan opintorahaan, asumislisään ja opintolainan valtiontakaukseen.

Opintolainan valtiontakauksen määrä on 650 e/kk. Alle 18-vuotiaalla se on 300 e/kk ja ulkomailla opiskelevalla 800 e/kk.

Opiskelijan omat tulot huomioidaan koko kalenterivuoden ajalta. Vuosituloraja riippuu siitä, kuinka monelta kuukaudesta opiskelija nostaa opintotukea. Opiskelijan pitää itse seurata vuositulojaan ja huolehtia siitä, että raja ei ylity. Opiskelija voi välttää liikaa maksetun opintotuen perinnän palauttamalla liikaa maksetut tuet. Se pitää tehdä tukivuotta seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä esim. osoitteessa www.kela.fi/asiointi.

Kun opinnot ovat päättyneet, Kela voi maksaa pienituloiselle opintolainan korot korkeavastuuseksi. Korkeakoulututkinnon määrääjässä suorittanut voi saada verotuksen opintolainavähennyksen tai opintolainahyvityksen, joka voi olla jopa kolmasosa opintolainasta.

Koulumatkatuki

Lukio-opintoja, ammatillista perustutkintoa, ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta tai aikuisten perusopetusta suorittava voi saada korvausta päivittäisten koulumatkojen kustannuksista. Yhdensuuntaisen matkan asunnolta oppilaitokseen on oltava vähintään 10 kilometriä ja koulumatkan kustannusten yli 54 e/kk. Koulumatkatuen jälkeen opiskelijan maksettavaksi jää vähintään 43 e/kk (eräin poikkeuksin).

OPISKELU, TYÖ & TOIMEENTULO

Sotilasavustus

Kela maksaa sotilasavustusta asevelvollisen puolison ja lasten toimeentulon turvaamiseksi. Asevelvolliselle voidaan maksaa asumisavustusta ja opintolainojen korot. Sotilasavustusta voi hakea varusmies- tai siviilipalvelusta suorittava.

Kela voi maksaa sotilasavustuksena

- perusavustusta 628,85 e/kk. Lasten määrä korottaa avustusta. Perheen tulot voivat pienentää avustusta.
- asumisavustusta.
- erityisavustusta esim. lasten tarvikkeisiin.
- elatusavustusta elatusmaksuihin, jotka asevelvollisen kuuluu maksaa palvelusaikana.

Vuorottelukorvaus

Vähintään 20 vuotta työelämässä ollut työntekijä ja hänen työnantajansa voivat sopia työntekijän vuorotteluvapaasta. Vapaa voi kestää 100–180 päivää. Työnantaja sitoutuu palkkaamaan samaksi ajaksi TE-toimistosta työttömän työnhakijan.

Vuorotteluvapaan ajalta työntekijälle maksetaan vuorottelukorvausta, joka on 70 % työttömyyspäivärahan määrästä. Vuorotteluvapaalle jäämiseen liittyy ikärajoja, joista saa lisätietoja osoitteessa www.kela.fi/vuorottelukorvaus.

Työttömyyskassaan kuuluvat hakevat vuorottelukorvausta kassastaan ja muut Kelasta.

Työttömän perustuki

Työtön 17–64-vuotias työnhakija voi saada Kelasta

- työttömän peruspäivärahaa enintään 400

päivää. Työttömyyspäivärahan enimmäiskesto on 300 päivää niillä työttömillä, joilla on työhistoriaa enintään 3 vuotta. (58 vuotta täyttäneiden enimmäismäärästä lisää verkossa: www.kela.fi/peruspaivaraha)

- työmarkkinatukea, jos hakija ei täytä työsäoloehdot tai on jo saanut enimmäisajan päivärahaa Kelasta tai työttömyyskassasta.

Verollinen täysi peruspäiväraha ja täysi työmarkkinatuki ovat 32,40 e/pv ja lapsikorotus yhdestä lapsesta 5,23 e/pv, kahdesta lapsesta 7,68 e/pv ja kolmesta tai useammasta 9,90 e/pv.

Voit saada täyden työttömyysetuuden, jos täytät niin sanotun aktiivisuusehdon. Siinä aktiivisuutta tarkastellaan 65 maksupäivän jaksoissa. Aktiivisuusehto täyttyy, jos olet jakson aikana 18 tuntia palkkatyössä, 5 päivää työllistymistä edistävässä palvelussa tai saat 245,64 e yrittäjätuloa. Aktiivisuusehdon voi täyttää tietyin ehdoin myös opiskelemalla.

Aktiivimallin piirissä eivät ole omais- ja perhehoitajat eivätkä työkyvyttömyyden tai vamman perusteella etuutta saavat työttömät. Aktiivisuutta ei edellytetä myöskään silloin, jos työkyvyttömyyseläkehakemus on vireillä tai jos työttömyys johtuu lyhytaikaisesta lomautuksesta.

Lähes kaikki työttömän tulot ja sosiaali-etuudet pienentävät työmarkkinatukea.

Jos aloitat yritystoiminnan työttömyyden aikana, voit silti saada työttömyysturvaa vielä 4 kuukauden ajan.

Työtön voi saada työttömyysturvaa, jos hän osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin. Niistä sovitaan TE-toimiston kanssa.

OPISKELU, TYÖ & TOIMEENTULO

Jos sinulla on työttömyyden aikana tuloja, ilmoita niistä Kelaan. Työmarkkinatuki tai peruspäiväraha sovitellaan yhteen työtulojesi kanssa, jos teet osa-aikatyötä tai satunnaista työtä. Voit kuitenkin ansaita 300 e/kk ilman, että se vähentää tuen määrää.

Työttömyysturvan lisät

Tiettyihin työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuva voi saada kulukorvausta, joka on joko 9 e/pv tai 18 e/pv. Työttömyysturvaan voi saada eri perustein korotusosan. Sen täysi määrä on 4,74 e/pv.

Liikkuvuusavustus

Liikkuvuusavustusta voidaan maksaa, jos otat vastaan vähintään 2 kuukautta kestävän

työsuhteisen työn tai osa-aikatyön, jossa päivittäinen työmatka kestää yli 3 tuntia (osa-aikatyössä 2 tuntia). Avustuksen saa vain tehdyiltä työpäiviltä. Liikkuvuusavustuksessa on 3 kuukauden takautuva haku aika.

Toimeentulotuki

Toimeentulotuki on Suomessa asuvan tai oleskelevan henkilön tai perheen viimesijainen taloudellinen tuki. Sinulla voi olla oikeus perustoimeentulotukeen, jos tulosi ja varasi sekä muut sosiaali-etuudet eivät riitä välttämättömiin menoihisi, kuten asumiseen ja ruokaan. Tuki on tarkoitettu lyhytaikaiseksi.

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta. Kunta voi harkintansa mukaan myöntää täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea.

VIISI KYSYMYSTÄ SOSIAALITURVASTA

1. Lääkkeiden vuotuinen omavastuu eli lääkekatto on tänä vuonna

- a) 552 euroa b) 522 euroa c) 572 euroa

2. Osasairauspäiväraha on

- a) 20 % sairauspäivärahasta
b) 50 % sairauspäivärahasta
c) 75 % sairauspäivärahasta

3. Omavastuu Kelan korvaamassa taksimatassa on

- a) 15 euroa b) 20 euroa c) 25 euroa

4. Kansaneläke maksetaan yleensä kuukauden

- a) 1. päivänä b) 7. päivänä
c) 15. päivänä

5. Kelassa voi asioida myös ajanvarauksella. Ajan voi varata

- a) verkossa, puhelimesta tai toimistossa
b) täyttämällä hakemuslomakkeen
c) vain käymällä Kelan toimistossa

ASIOI HELPOSTI

Verkossa osoitteessa www.kela.fi/asiointi voit hakea tukia, lähettää liitteitä ja tarkistaa maksun määrän ja päivän. Kirjaudu palveluun verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella.

Usein jo soitto riittää

Kela palvelee puhelimesa ma–pe klo 9–16.
Tavallinen puhelumaksu.

Asevelvollisen tuet 020 692 200

Asumisen tuet 020 692 201

Eläkeasiat 020 692 202

Kela-kortti ja EU-sairaanhoidokortti 020 692 203

Kuntoutus 020 692 205

Lapsiperheiden tuet 020 692 206

Maasta- ja maahanmuutto 020 634 0200

Omaisien kuoltua 020 692 208

Opiskelijan tuet 020 692 209

Sairastaminen 020 692 204

Toimeentulotuki 020 692 207

Työttömyysajan tuet 020 692 210

Vammaistuet 020 692 211

Perintäasiat 020 634 4940

Maksupäivät (nauhoite) 020 634 0210 (24 h)

Huom! Puhelinnumerot muuttuvat loppuvuonna 2019.
Tarkista numero verkosta www.kela.fi/puhelinpalvelu.

Voit varata ajan Kelan palvelupisteeseen tai puhelinpalveluun yllä olevista palvelunumeroista tai verkossa www.kela.fi/ajanvaraus. Tarvitset varausta varten puhelinnumeron ja suomalaisen henkilötunnuksen.

TAKSIN TILAUSNUMEROT

Kelan korvaamat taksimatkat tilataan alueellisista numeroista

Alla olevista tilausnumeroista tilatun matkan omavastuu on 25 euroa.

MAAKUNTA	TAKSIN TILAUSNUMERO
Etelä-Pohjanmaa	0800 99 090
Etelä-Karjala	0800 50 123
Etelä-Savo	0800 302 245
Kainuu	0800 93 153
Kanta-Häme	0800 98 821
Keski- ja Pohjois-Pohjanmaa	0800 93 150 (suomi) 0800 93 152 (ruotsi)
Keski-Suomi	0800 302 259
Kymenlaakso	0800 302 333
Lappi	0800 302 240
Pirkanmaa	0800 98 811
Pohjanmaa	0800 99 000
Pohjois-Karjala	0800 302 255
Pohjois-Savo	0800 302 250
Päijät-Häme	0800 94 220
Satakunta	0800 120 001
Uusimaa	0800 96 130 (suomi) 0800 96 140 (ruotsi)
Varsinais-Suomi	0800 130 001 (suomi) 0800 130 002 (ruotsi)